

securitas imperii

23

(02/2013)

Miroslav Novák

K aplikaci pojmu totalitarismus na komunistické systémy:
obecné problémy a česká specifika

Petr Placák

Fašismus jako radikální lidová revoluce
Poznámky k povaze ideologických režimů s ohledem
na poválečný vývoj v Československu – I. část

Kamil Nedvědický

Právní řád po roce 1989 a historická paměť

Neela Winkelmann-Heyrovská

Platforma evropské paměti a svědomí,
chronologie vzniku 2008–2011

securitas imperii

REDAKČNÍ RADA

VEDOUcí REDAKTOR:

Mgr. Jan Cholínský

PŘESEDÁ REDAKČNÍ RADY:

PhDr. Jan Kalous, Ph.D.

ČLENOVÉ REDAKČNÍ RADY:

PhDr. Lukáš Babka

PhDr. Petr Blažek, Ph.D.

doc. PhDr. Vít Hloušek, Ph.D.

Mgr. Norbert Kmeť, CSc.

PhDr. Stanislav Kokoška

doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.

PhDr. Zlatuše Kukánová

PhDr. Jan Němeček, Ph.D.

PhDr. Jaroslav Rokoský, Ph.D.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

PhDr. Jiří Rajlich

doc. PhDr. Václav Veber, CSc.

PhDr. Pavel Zeman, Ph.D.

TAJEMNÍK REDAKČNÍ RADY:

Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.

Príspevky do *Securitas Imperii* jsou vybírány v oboustranně anonymním odborném recenzním řízení (peer review), které odpovídá požadavkům Rady vlády pro vědu a výzkum. Více informací o zasílání příspěvků a průběhu recenzního řízení naleznete na www.ustrcr.cz/cs/securitas-imperii.

Securitas Imperii 23 (02/2013)

vychází dvakrát ročně

Vydává: Ústav pro studium totalitních režimů

Vedoucí redaktor: Jan Cholínský

Jazyková redakce: Ondřej Šanca, Jitka Šmídová

Odborná redakce: Michal Janata

Anglická redakce: ADS LangLinx, s.r.o.,

Neela Winkelmann-Heyrovská, Vladimír Petkevič

Grafická úprava: Jaroslav Ježek

Sazba: Jaroslav Ježek

Poštovní adresa redakce: Siwecova 2, Praha 3, 130 00

Tisk: Unipress, spol. s r. o., Turnov

ISSN 1804-1612

Evidenční číslo: MK ČR E 19249

info@ustrcr.cz

www.ustrcr.cz

OBSAH

ÚVOD		10
STUDIE	Miroslav Novák ♦ K aplikaci pojmu totalitarismus na komunistické systémy: obecné problémy a česká specifika	14
	Petr Placák ♦ Fašismus jako radikální lidová revoluce Poznámky k povaze ideologických režimů s ohledem na poválečný vývoj v Československu – I. část	28
	Kamil Nedvědický ♦ Právní řád po roce 1989 a historická paměť	56
DOKUMENTY	Neela Winkelmann-Heyrovská ♦ Platforma evropské paměti a svědomí, chronologie vzniku 2008–2011	94
ROZHOVORY	Neela Winkelmann-Heyrovská – Sandra Kalniete ♦ O evropské paměti komunismu	109
DISKUZE	Petr Placák ♦ Za obzor historiografie	116
	Mirek Vodrážka ♦ Totalita tu nebyla, tudíž si nezasluhuje poznámky pod čarou	126
RECENZE	Jan Kalous ♦ CONQUEST, Robert: <i>Velký teror. Nové zhodnocení</i> Academia, Praha 2012, 811 stran	144
	Marek Jan Chodakiewicz ♦ EVANS, Stanton – ROMMERSTEIN, Herbert: <i>Stalin's Secret Agents</i> <i>The Subversion of Roosevelt's Government</i> Threshold Editions, Simon & Shuster, Inc., New York, 2012, 294 stran	148
	Markéta Doležalová ♦ BUBER-NEUMANNOVÁ, Margarete: <i>Zajatkyňi Stalina i Hitlera. Svět v temnotě</i> Barrister & Principal, Brno 2011, 400 stran	154

	Ivo T. Budil ♦ GEYER, Michael – FITZPATRICKOVÁ, Sheila: <i>Za obzor totalitarismu. Srovnání stalinismu a nacismu</i> Academia, Praha 2012, 686 stran	157
	Pavel Zeman ♦ TRAVERSO, Enzo: <i>Trblina v dějinách. Esej o Osvětimi a intelektuálech</i> Academia, Praha 2006, 240 stran	
	♦ TRAVERSO, Enzo: <i>Im Bann der Gewalt. Der europäische Bürgerkrieg 1914–1945</i> Siedler Verlag, München 2008, 398 stran	161
ANOTACE	Michal Janata ♦ ČAPKA, Oldřich (ed.): Návraty k hodnotám aneb za co jsme bojovali Konfederace politických vězňů ČR – Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2013, 143 stran	166
ZPRÁVY	Jan Cholínský ♦ Mezinárodní seminář <i>Role a význam institucí historické paměti</i> Senát Parlamentu České republiky, Praha, 26. února 2013	170
	Přehled badatelských, dokumentačních a vzdělávacích projektů Odboru zkoumání totalitních režimů Ústavu pro studium totalitních režimů v letech 2008–2012	187
	Přehled vybraných neperiodických publikací Ústavu pro studium totalitních režimů vydaných v letech 2008–2013	239
	<i>Securitas Imperii</i> – bibliografie čísel 15–23 (2009–2013)	270
SUMMARY		284
INFORMACE PRO AUTORY		286

INFORMACE O AUTORECH

Prof. Dr. Miroslav Novák, nar. 1953 – politolog, před listopadem 1989 žil v exilu ve Švýcarsku, v roce 1988 obhájil disertační práci na Ženevské univerzitě. Od akademického roku 1990–1991 přednáší politologii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. V letech 2006–2009 byl rektorem soukromé vysoké školy CEVRO Institut, je členem několika mezinárodních vědeckých a redakčních rad. Jeho kniha *Systémy politických stran. Úvod do jejich srovnávacího studia* (Sociologické nakladatelství SLON, Praha 1997) je podle Google Scholar nejcitovanější politologická práce v českém jazyce. Dále je mj. autorem prací *Du Printemps de Prague au Printemps de Moscou* (Georg, Ženeva 1990); *Une transition démocratique exemplaire?* (CEFRES, Prague 1997), *Jakou demokracií pro nové demokracie?* (Mezinárodní politologický ústav, Brno 2001), *Mezi demokracií a totalitarismem* (Mezinárodní politologický ústav, Brno 2007, dotisk 2008) a editorem a hlavním autorem rozsáhlého spisu *Úvod do studia politiky* (Sociologické nakladatelství SLON, Praha 2011), na němž se podílelo dalších 14 českých specialistů.

JUDr. Kamil Nedvědický, nar. 1977 – právník, působí na Ministerstvu vnitra ČR v oboru azylové a migrační politiky, je externím doktorandem katedry ústavního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Badatelsky se zabývá právními dějinami, azylovým a migračním právem, ústavním právem a problematikou lidských práv a občanských svobod. Je spoluautorem několika kolektivních monografií, publikuje v odborných časopisech *ASPI*, *Právník*, *Správní právo*, *Revue církevního práva*, *Securitas Imperii*. Aktuálně připravuje historickoprávní analýzu významných událostí čes(koslovens)kých dějin předcházejících sovětzaci Československa pro mezinárodní sborník *Osudné desetiletí 1938–1948 a sovětzace střední Evropy*.

Mgr. Petr Placák, nar. 1964 – historik, spisovatel a publicista. Do listopadu 1989 publikoval v samizdatu a exilových časopisech. V devadesátých letech vystudoval historii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, obor moderní české dějiny. V současné době působí jako šéfredaktor časopisu *Babylon* a historik v Ústavu pro studium totalitních režimů. Je zaměřen na české kulturní a politické dějiny 20. století a dlouhodobě se zabývá fenomény nacismu a komunismu, interakcí nacionalismu a socialismu v moderních společnostech, reflexí a vyrovnáváním se s totalitní minulostí. Je autorem řady článků a studií jak v denním tisku, tak v odborných časopisech a několika knih – mj. *Kádrový dotazník* (Babylon, Praha 2001), *Svatováclavské milénium, Češi, Němci a Slovinci v roce 1929* (Babylon, Praha 2002) a *Fízl* (Torst, Praha 2007). Pro *Securitas Imperii* připravuje druhý díl studie *Poznámky k povaze ideologických režimů s ohledem na poválečný vývoj v Československu nazvaný Komunistické Československo jako fašistický stát*.